

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Салогуба Володимира Володимировича «Конкурентні інноваційні стратегії розвитку аграрних підприємств», що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дисертації. Сучасний аграрний сектор зазнає масштабних трансформацій, зумовлених глобалізаційними процесами, посиленням ринкової конкуренції та критичною потребою в забезпеченні продовольчої безпеки України в умовах воєнного стану та геополітичної нестабільності. Робота в середовищі підвищеного ризику та невизначеності робить класичні методи господарювання неефективними, що висуває інноваційну складову на перше місце серед чинників формування конкурентоспроможності підприємств.

Стратегічна роль інноваційного розвитку полягає в оптимізації витрат, нарощуванні продуктивності, підвищенні якості продукції та виході на нові ринки. Проте результативність інноваційного процесу безпосередньо залежить від гнучкості конкурентних стратегій, які мають адаптуватися до таких специфічних характеристик галузі, як сезонність, кліматичні ризики, обмеженість ресурсів та інституційні бар'єри. За таких умов розробка конкурентних інноваційних стратегій стає фундаментом для забезпечення довгострокової життєздатності та стійкого зростання агробізнесу.

Додатковим імпульсом для дослідження є цифрова трансформація економіки й перехід до новітніх технологічних укладів (впровадження Smart-технологій, точного землеробства, біотехнологічних рішень та автоматизації). Це вимагає модернізації концепцій стратегічного менеджменту через інтеграцію інноваційних елементів у загальну стратегію підприємства. Разом з тим, наявний науковий доробок недостатньо комплексно розкриває вплив інновацій на конкурентний потенціал агросектору, що підтверджує доцільність подальшого теоретико-методологічного аналізу цієї проблеми.

Окремим викликом є глибока диференціація українських агропідприємств за рівнем капіталізації, ресурсного потенціалу та інноваційної активності, що унеможливорює використання уніфікованих шаблонів. Відтак, виникає обґрунтована потреба у створенні адаптивних моделей стратегічного управління, які враховуватимуть масштаби підприємств, їхню специфіку та ступінь залучення до глобальних ланцюгів доданої вартості.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт Полтавського державного аграрного університету за темами «Концепція інвестиційного й фінансово-кредитного забезпечення техніко-технологічного оновлення і розвитку аграрного виробництва як складової продовольчої та

економічної безпеки» (номер державної реєстрації 0120U105469) та «Удосконалення методичних підходів аналітичного забезпечення та організаційно-економічного механізму фінансово-кредитних відносин в аграрній сфері й інших галузях економіки» (номер державної реєстрації 0125U002003), де автором обґрунтовано теоретичні та методологічні підходи до формування стратегій конкурентоспроможного розвитку підприємств, а також здійснено комплексний аналіз сучасного стану і ключових тенденцій розвитку конкурентного середовища на внутрішніх ринках сільськогосподарської сировини. На цій основі розроблено практичні напрями вдосконалення процесів формування та реалізації стратегій забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Дисертаційна робота є підсумком самостійно проведеного автором наукового дослідження. Усі наукові результати, сформульовані висновки та практичні рекомендації, які подаються до захисту, одержані автором особисто. Вибір теми та напрямів дослідження дисертаційної роботи здійснювався спільно з науковим керівником. У дисертації використано виключно власний науковий доробок автора, зокрема ідеї та напрацювання, навіть у тих випадках, коли наукові результати були опубліковані у співавторстві.

Обсяг і структура роботи та її методичний рівень. Дисертаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (225 найменувань) на 24 сторінках, містить 27 таблиць та 22 рисунки. Загальний обсяг дисертації становить 192 сторінки комп'ютерного тексту, обсяг основного тексту складає 167 сторінок.

Теоретико-методологічну основу дисертаційного дослідження формують сучасні положення теорії стратегічного управління та конкуренції, а також наукові напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені теоретичним і прикладним аспектам розроблення стратегій забезпечення конкурентоспроможності в аграрному секторі економіки. Методологія дослідження базується на застосуванні діалектичного методу пізнання, системного та комплексного підходів, що забезпечило можливість всебічного аналізу поставленої наукової проблеми, її формалізації та отримання обґрунтованих результатів.

Обґрунтування теоретичних, методологічних і практичних положень здійснено із застосуванням сукупності наукових методів, зокрема: абстрактно-логічного (для теоретичного узагальнення, формування висновків і рекомендацій); історичного (при вивченні генезису та еволюції теорії і практики формування стратегій конкурентоспроможності); монографічного (з метою узагальнення наявного досвіду управління конкурентоспроможністю); функціонально-вартісного та статистичного аналізу (у процесі дослідження теоретико-методологічних засад формування та реалізації стратегій конкурентоспроможності, а також при визначенні динаміки, структури й результативності розвитку діяльності аграрних підприємств); графічного і табличного (для наочного відображення та інтерпретації отриманих результатів дослідження); економіко-математичних методів (для

обґрунтування підходів до моделювання стратегій конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств); інтегрального методу (для комплексного оцінювання стратегій конкурентоспроможності аграрних підприємств); рейтингового та коефіцієнтного аналізу (для дослідження впливу факторів зовнішнього середовища на формування стратегій забезпечення конкурентоспроможності); емпіричного методу (для опису сучасних тенденцій розвитку агропромислового виробництва); порівняльного аналізу (для визначення позицій конкретних підприємств у ринковому середовищі).

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків рекомендацій. Обґрунтованість наукових положень підтверджується використанням сучасних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, значним обсягом аналітичних матеріалів, статистичних даних, а також комплексним підходом до формування конкурентних інноваційних стратегій розвитку аграрних підприємств. Матеріали й методи дослідження відповідають поставленій меті та завданням дисертаційної роботи, що забезпечило отримання науково обґрунтованих результатів. Результати дослідження систематизовано, узагальнено, відображено у таблицях і рисунках та детально проаналізовано.

Наведене дає підстави стверджувати, що ступінь достовірності та обґрунтованості отриманих результатів, висновків і практичних рекомендацій дисертаційної роботи є достатньо високим.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні практично орієнтованих рекомендацій щодо формування й ефективної реалізації інноваційно-інвестиційних стратегій, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств. За підсумками проведеного дисертаційного дослідження сформульовано та обґрунтовано наступні положення, які відрізняються науковою новизною та пропонуються до захисту:

вперше:

– обґрунтовано теоретичні та прикладні засади формування синтезованого механізму стратегічного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю та конкурентоспроможністю, основу якого становить інструментарій ідентифікації результатів інвестування в інноваційні проекти, спрямовані на формування стійких конкурентних переваг аграрних підприємств та їх продукції;

удосконалено:

– процедурні підходи до генерування та реалізації стратегій розвитку потенціалу конкурентоспроможності аграрних підприємств шляхом комплексного застосування методичного інструментарію прогнозування економічних наслідків їх упровадження, формалізації управлінських процедур вибору стратегічних альтернатив, а також оцінювання очікуваних реакцій

цільових груп споживачів на створення конкурентних переваг підприємств і їх продукції;

– систематизацію напрямів інноваційного розвитку аграрних підприємств через їх групування на ресурсні, виробничі, маркетингово-збутові та управлінські, а також шляхом деталізації їх складових і елементів з урахуванням потреби в інвестиційних ресурсах і специфіки очікуваних конкурентних переваг;

– типологію стратегій інноваційно-інвестиційного конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств шляхом розширення існуючих систем критеріїв об'єктної спрямованості інвестицій, їх обсягів та інтенсивності інвестиційного процесу функціональними критеріями співвіднесення інвестицій із формуванням конкурентних переваг та їх значущістю для підвищення економічної ефективності діяльності аграрних підприємств;

набули подальшого розвитку:

– теоретичне трактування дефініції «інноваційна стратегія», що передбачає орієнтацію підприємства на спрямування інвестицій виключно у ті інноваційні проекти, які забезпечують формування стійких конкурентних переваг, що дозволяє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між інвестиціями, інноваціями, конкурентоспроможністю та ефективністю у контексті більш системної й обґрунтованої формалізації стратегій розвитку;

– методичний підхід до ідентифікації взаємозв'язку між економічною ефективністю та конкурентоспроможністю аграрних підприємств на основі формалізації процедур створення та реалізації конкурентних переваг у процесі впровадження інноваційних стратегій конкурентоспроможного розвитку;

– ідентифікація напрямів упровадження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку в системі менеджменту аграрних підприємств на основі визначення цільових орієнтирів і послідовності заходів, спрямованих на формування стійких конкурентних переваг цінового та якісного характеру через трансформації у виробничій і збутовій діяльності;

– методичний підхід до оцінювання потенціалу конкурентоспроможності аграрного підприємства як сукупності можливостей формування конкурентних переваг за рахунок впровадження інновацій і залучення для цього інвестицій з внутрішніх і зовнішніх джерел з урахуванням характеристик підприємства щодо його розмірів, масштабів виробництва та спеціалізації;

– теоретичні засади інноваційної спрямованості інвестиційної діяльності аграрних підприємств шляхом визначення структурних особливостей систем управління конкурентоспроможністю, в основі яких лежить формування конкурентних переваг на базі реалізації інноваційних рішень.

Наукове і практичне значення одержаних результатів. Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у можливості використання теоретико-методологічних, методичних і практичних результатів і пропозицій у діяльності аграрних підприємств при формуванні

конкурентних стратегій їх діяльності, державними установами різних рівнів при розробці галузевих і регіональних стратегічних програмних документів.

Основні положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи доведено до рівня науково-методичних рекомендацій, які апробовано та прийнято до впровадження що засвідчено відповідними актами і довідками. Результати дослідження, висновки та рекомендації, що містяться в дисертаційній роботі, схвалені та використовуються в практичній діяльності ТОВ «Українська агроінвестиційна компанія» м. Харків (довідка № 1/173/25 від 22.12.2025 р.), ТОВ «Агро Контур» Сумського району Сумської області (довідка № 118 від 23.12.2025 р.), ФГ «Натон» Сумського району Сумської області (довідка № 97 від 25.12.2025 р.), а також в навчальному процесі Полтавського державного аграрного університету (довідка № 01-11/58 від 25.12.2025 року).

Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації. За результатами виконаного дисертаційного дослідження опубліковано 8 наукових праць (3 є одноосібними), із них: 4 статті у вітчизняних фахових наукових виданнях та 4 публікацій в інших виданнях. Загальний обсяг публікацій становить 3,6 ум. друк. арк., з них особисто автору належать 3,2 ум. друк. арк.

Наукові праці в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Безкровний О. В., Зоря О. П., Білик О. Р., Пархоменко Р. М., Салогуб В. В. Конкурентний потенціал агроформувань як основа для активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, 2025. № 18. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15505312>. (Особистий внесок автора: розглянуто значення конкурентного потенціалу агроформувань при розробці їх конкурентної інноваційної стратегії розвитку).

2. Салогуб В. В. Конкурентний потенціал в системі стратегічного управління розвитком аграрних підприємств. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. № 02(217). 2026. С. 118–131. DOI: <https://doi.org/10.20998/2313-8890.2026.02.10>.

3. Салогуб В. В. Конкурентні умови цільових ринків реалізації продукції та інноваційний потенціал розвитку аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2026. Том 11. № 1. С. 358–361. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2026-1-68>.

4. Салогуб В. В. Діагностика конкурентного середовища та рівня інноваційної активності підприємств аграрної галузі. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. № 1. С. 155–158. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-1-34>.

Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо:

1. Мауер Д.Р., Книш С.І., Салогуб В.В. Інноваційна діяльність як драйвер економічного зростання. *Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Формування та перспективи розвитку*

підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору». Полтава, 2023. С. 201–203. (Особистий внесок автора: розглянуто значення інноваційної діяльності при розробці конкурентної стратегії підприємства).

2. Хабаров А., Шамраєнко В., Салогуб В. Особливості управління витратами аграрних підприємств. Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів: Збірник доповідей науковопрактичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих практик, випуск 15, 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. С.249-251. (Особистий внесок автора: розглянуто особливості формування витрат підприємства при розробці його конкурентної інноваційної стратегії розвитку).

3. Вебер Б.С., Перерва Д.В., Салогуб В.В. Інвестиційно-інноваційні стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств на ринку продовольства. Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VII Всеукр. наук.-практ. конф., 15 травня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 36-37. (Особистий внесок автора: розглянуто сутність інвестиційно-інноваційні стратегії підприємства).

4. Зайцев Ю., Перерва Д., Салогуб В. Маркетингова діяльність аграрних підприємств в сучасних умовах. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. 31 жовтня 2024 р., м. Полтава, Полтавський державний аграрний університет. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 94-96. (Особистий внесок автора: розглянуто значення маркетингової діяльності аграрних підприємств при розробці їх конкурентної інноваційної стратегії розвитку).

Дотримання принципів академічної доброчесності. У представленій дисертаційній роботі не виявлено академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Дисертація є завершеною науковою роботою, а одержані результати, важливі для науковців у галузі економіки, управління та організації аграрного виробництва, і мають практичне значення для керівників, економістів і фахівців аграрних підприємств.

Висновок

Дисертаційна робота Салогуба Володимира Володимировича на тему: «Конкурентні інноваційні стратегії розвитку аграрних підприємств» оформлена згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та МОН України від 31.05.2019 № 759 (зі змінам і доповненнями), є завершеною науково-дослідною роботою, яка за актуальністю обраної теми, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів, рівнем і обсягом виконаних досліджень, повністю відповідає вимогам, що передбачені Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінам і

доповненнями), і рекомендована до проведення публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Рішення прийнято за результатами відкритого голосування присутніх на засіданні: «за» – 21; «проти» – немає; «утримались» – немає.

Головуючий на
засіданні фахового семінару:
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та
публічного управління
Полтавського державного
аграрного університету

Вікторія МЕДВІДЬ

Секретар на засіданні
фахового семінару:
доктор філософії,
асистент кафедри економіки та
публічного управління
Полтавського державного
аграрного університету

Владислав ЛЕСЮК

«14» квітня 2026 року

